

Az új harangoknak új harangláb épül

Járt török is, tatár is ezen a vidéken, sikerült túlélni, nem szabad elcsüggedni

● Egy februári hajnalon lángba borult a héderfáji harangláb, amely a falu legmagasabb pontján, a templomtól száz méterre állt évszázadokon keresztül. A harangok is odavesztek. Óriási lelki és anyagi kár érte a református egyházközséget. A magyar állam hamarosan felkarolta az ügyet, az új harangok új haranglábba várnak.

Az új harangok elkészültek a régiak helyében

▲ FOTÓK: RAB ZOLTÁN

ANTAL ERIKA

Nagy Csaba református lelképásztorral idéztük fel a régmúltat és napjaink történéseit.

Visszatekintő

Héderfájának, a Kis-Küküllő völgyében Marosvásárhelytől 30, Dicsőszentmártontól 18 kilométerre fekvő településnek a neve először 1331-ben jelenik meg írott dokumentumban. Az 1332–34-es pápai jegyzékben már önálló egyháza és plébániája is volt a falunak. Egy 1515-ben kelt okirat a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére emelt kápolnát is megemlíti. A reformátusok 1565-ben szakadtak ki az evangélikus szász dékánátus kötelékéből, s kezdték meg önálló életüket.

Utoljára egy 1736-os vizitációs jegyzőkönyvben említik a korábbi templomot, javítását sürgetik. Csak hogy a helyreállítási munkálatok

engedélyezése – Mária Terézia ellen-szenve miatt is – sokat késett. Az egyházközség egy új templom építéséről döntött.

Gróf iktári Bethlen Sámuel és Várhelyi Keresztes Borbála nagylelkű patrónusok áldozatából és az egyház saját költségéből 1758-ra felépült az új templom. A réginek felhasználták a kőanyagát, de egészen új helyre épült az új istenháza, közel a patrónusok birtokához. Az építkezés hossz-szas huzavona után, engedély nélkül történt meg, majd alig néhány év múlva kénytelenek voltak átépíteni, ugyanis a hozzá nem értő pallérok rossz minőségű munkája következtében a falai meghasadtak. Az újjáépítéskor szinte kétszeres méretűre bővítették, 176 négyzetméter alapterületűre. A Bethlen család továbbra is többször adományozott a saját birtokán, a kastély közvetlen szomszédságában álló új templom berendezésére, felszerelésére. A templom alatti kriptában több sírfelirat is őrzi az emléküket. A templom közelében

mintegy két és fél hektárnyi területen temetőt nyitottak, illetve a falu legmagasabb pontján, a település főle magasodó dombtetőn haranglábát építettek. Azért éppen oda – tudtuk meg Nagy Csaba lelkésztől –, mert onnan a falu minden szögletébe elhallatszik a harangszó. Ez évszázadokra visszanyúló tapasztalat, amit a mostani építkezésnél is tiszteletben tartanak.

Bár korábban lakosságának zöme református volt, ez az arány átbillent a baptista gyülekezet javára. A lelképásztor, aki már 19 éve szolgál a településen, Nyárad mentéről érkezett oda, és mint mondta, építkeztek, haladtak, békességben éltek, egyfajta megelégedettség volt jellemző rájuk.

Rosszra fordult események

Aztán olyan események következtek, amelyek felbolygatták a falu és a református közösség életét. Egy februári hajnalon, péntekről szombatra virradóan, három órakor ri-

asztották a tűzoltóságot, mert lángba borult a harangláb, amely a falu legmagasabb pontján, a templomtól száz méterre, a temető és a ravatalozóház mellett állt évszázadokon keresztül. A Dicsőszentmártonból érkezett tűzoltók emberfeletti munkát végeztek, még a harangláb belsejébe is bementek, onnan is oltották a tüzet. Óriási volt az erőfeszítés, de már nem tudták megmenteni. Nemcsak a gerendák égtek el, de még a harangok is odavesztek, elolvadtak a tűzben.

Ahogy a lelképásztor mesélte, már két alkalommal próbálták felgyújtani a haranglábát. Ez pedig már a hetedik gyújtogatás eset volt a faluban abban az időszakban. A lelkész a megpróbáltatás ellenére is hálájának adott hangot, amiért nem történt személyi sérülés, amiért a gyújtogató nem egy lakóházat lobbantott lángra. Pál apostol szavaival öntött lelket övéibe: ne csüggedjenek. Tudta, nem futamodhatnak meg: volt itt már török is, tatár is, mindig újrakezdtük. A kárfelmérés után terveket készítettek és költségvetést. Az első döbbenetből és elkeseredésből felocsúdó lelkész pályázatokat írt és nyert meg, templomfelújításba kezdett, tataroztatta az istenháza alatti kriptát, ravatalozót építtetett.

Óriási anyagi kár érte a református egyházközséget

Az anyagi kárt mintegy 50 ezer euróra becsülték. De nem kellett sok időnek eltelnie, jó hírt kaptak a héderfájaiak: a magyar állam azonnal felkarolta az ügyet, és 4 millió forint adománnyal segítette a harangok újrakészítését. Székelyudvarhelyen meg is öntötték azokat, sőt melléjük egy kisebbet is, amelyet most használnak, amíg sikerül a haranglábát is

felépíteni. A harangokról Nagy Csaba elmondta, ezek a mostaniak modern, korszerű technikával készültek, tehát nem lehetett elvárni, hogy ugyanolyanok legyenek, mint azok, amelyek elpusztultak. „Az egyik, a kisharang még 1830-ból származott, olyat már nem lehetett önteni. Olyat nem tudunk még egyszer létrehozni. A mostani technikával öntöttünk újakat, még a súly sem egyezik” – magyarázta a lelkész. Elmondta, hogy a nagy harangot, amely nem volt annyira régi, mint kisebb társa, 2012-ben öntették újra, 320 kilogrammot nyomott. A mostani, a helyette készült, 290 kilós. A kisebbik 270 kiló volt, egy 250 kilóst öntöttek helyette. A harangokat hazaszállították Héderfájára, és egyelőre, amíg sikerül a haranglábát is felépíteni, a ravatalozóban tartják.

Arra azonban, hogy az új harangláb is elkészüljön, még egy jó évet kell várni, de legjobb esetben is jövő szeptemberig, októberig, hiszen meg kell találni az arra leginkább alkalmas faanyagot, majd azt hagyni kell, hogy jól kiszáradjon.

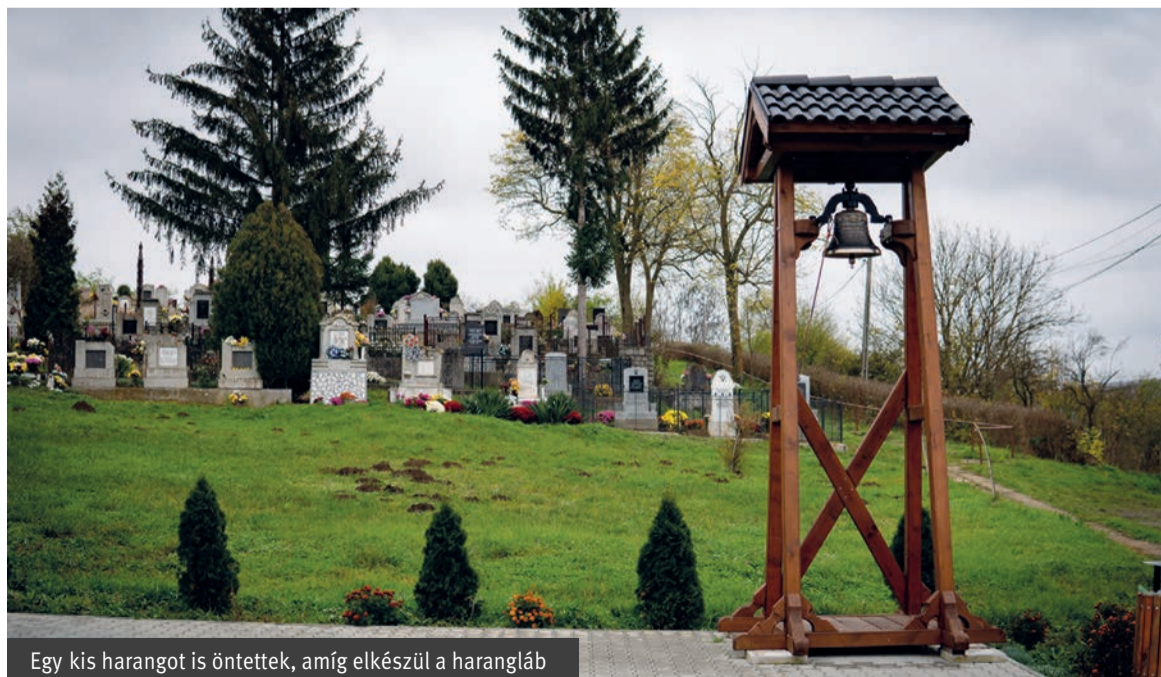
Lassan-lassan készülnek a tervek, az építkezés dokumentációja, amelynek anyagi fedezetét a Maros megyei önkormányzat állja. Előbb a megfelelő gerendának való anyagot kell megtalálni. Ami nem könnyű feladat, hiszen 10 méteres gerendákra van szükség, szám szerint nyolc darabra, amelyek egyenként 70 centiméter átmérőjűek és 10 méter hosszúak kell legyenek. Talán négy hatalmas tölgyfát sikerül megvásárolniuk, amelyből a megfelelő méretű és minőségű gerendákat ki lehet vágni.

A gyújtogatás, majd a világhírű nagyon megváltoztatta a hangulatot, megváltozott az életvitelünk is – nyomatékosította a lelképásztor. Ahogy az iskola bezárt, mi is leállítottuk a konfirmációs előkészületeket. Idén augusztusban megtartottuk a konfirmálást, és jövőre is van, aki konfirmáljon.

Jó úton haladnak, sínen vannak

Hányan járnak istentiszteletre? Rendszeresen 30–40 személy jár a templomba, ez a szám még ideálisnak is mondható a járványügyi intézkedések betartásának szempontjából – teszi hozzá Nagy Csaba, hiszen ha az alapterület négyzetméterét elosztjuk négygyel, amennyi négyzetméter illet egy személyt, akkor éppen negyvenen ülhetnek a százados falak között. Főleg az idősek maradoztak el: ők sérülékenyebbek, egészségügyi szempontból sokkal jobban ki vannak téve a veszélynek.

A reményt azonban nem adja fel a lelkész, bízik abban, hogy ha életvitelük meg is változott a héderfájaiaknak, visszaáll az élet. „Jó úton haladunk, minden sínen van” – öszszegezte.

Egy kis harangot is öntettek, amíg elkészül a harangláb